

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Інновації в
дошкільній освіті: розвиток через гру»

Розробник(и): ФОП Мамченко Володимир Павлович, ЄДРПОУ 3172409858

Рецензент(и): Фізична особа підприємець В. П. Мамченко

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Дошкільна освіта є першою сходинкою розвитку, де важливо сформувати базові навички соціалізації та пізнавальну активність дитини.

Цільова група: Вихователі ЗДО, музичні керівники, методисти.

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації – Підвищення кваліфікації вихователів щодо впровадження сучасних програм розвитку дошкільнят.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Вивчення психологічних особливостей дітей раннього віку
- Методика підготовки дитини до школи
- Організація взаємодії з родиною

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- дошкільна педагогіка
- комунікативна майстерність
- креативна компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Вихователі вдосконалюють навички створення гармонійного середовища для

всебічного розвитку маленьких особистостей.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЕКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Психологічна підтримка та супровід дітей в умовах війни. Формування учнівського колективу для ефективного навчання.	1	1-29	2-30
2	Сприяння зростанню та розвитку в складні часи: дошкільна освіта під час війни.	1	1-29	2-30
3	Оволодіння пам'яттю: вивчення процесів пам'яті та методів покращення запам'ятовування.	1	1-29	2-30
4	Принципи і методи формування мовлення у дитини дошкільного віку	1	1-29	2-30
5	Емоційна компетентність педагога, техніки емоційної саморегуляції	1	1-29	2-30
6	Від перших слів до впевненої комунікації: практичні підходи роботи з мовленнєвими труднощами в ЗДО.	1	1-29	2-30
7	Психологічна адаптація дітей: практичні інструменти роботи з групою	1	1-29	2-30
8	Вихователь у період турбулентності: як підтримати дітей та сформувати психологічну стабільність в ЗДО.	1	1-29	2-30
9	«Тренажери для мозку» - щоденні вправи на увагу, пам'ять і мислення для малечі	1	1-29	2-30
10	Розвиток уваги, пам'яті та мислення у дошкільнят і молодших школярів - щоденні вправи-тренажери	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Психологічна підтримка та супровід дітей в умовах війни. Формування учнівського колективу для ефективного навчання.

Ключові питання теми: Українська освіта в умовах війни відчуває гостру потребу в отриманні практичних знань та умінь чітких алгоритмів роботи, щодо реалізації та впровадження прийомів та методів психологічної підтримки та супроводу учнів під час освітнього процесу та поза ним. Запровадження практичних заходів, що спонукатимуть до об'єднання зусиль всіх учасників освітнього процесу з метою планування та практичного втілення програми психологічної підтримки; засвоєння педагогічними працівниками закладів освіти системних ефективних засобів практики психологічного супроводу та підтримки учнів в умовах

війни задля групової взаємодії та формування учнівського колективу, як продуктивної спільноти загалом.

Тема 2. Сприяння зростанню та розвитку в складні часи: дошкільна освіта під час війни.

Ключові питання теми: В умовах воєнного часу дошкільня опинилося перед викликом щодо форм взаємодії з дітьми та батьками, адже наразі відсутній досвід організації такої взаємодії у дистанційному форматі. Матеріали курсу знайомлять педагогів дошкільної ланки освіти із особливостями використання методичного інструментарію у роботі з батьками вихованців та дітьми у дистанційній формі; спрямовані на формування ключових компетентностей дітей дошкільного віку відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти, знайомлять з практикою організації видів діяльності з метою мінімізації та запобігання виникненню посттравматичного синдрому, подолання тривожності, нервового напруження дошкільнят.

Тема 3. Оволодіння пам'яттю: вивчення процесів пам'яті та методів покращення запам'ятовування.

Ключові питання теми: Під час тренінгу педагоги матимуть змогу ознайомитися з процесами пам'яті та навчитися методам ефективного запам'ятовування

Тема 4. Принципи і методи формування мовлення у дитини дошкільного віку

Ключові питання теми: Провідна ідея освітньої системи полягає в необхідності об'єднання зусиль педагогів, психологів, батьків, громадських організацій для забезпечення всебічного розвитку особистості та формування у дитини лідерських якостей, що сприяє успішній адаптації та є основою для безперервної освіти впродовж життя. Отже, метою Програми є створення оптимальних умов для цілісного становлення та фізичного, інтелектуального, емоційного і духовного розвитку особистості дошкільника, яка здатна до відповідальної поведінки та швидкої соціальної адаптації завдяки сформованим лідерським якостям. Програма допомагає оптимізувати й розширити змістовий компонент освітньої роботи з дітьми від двох до шести семи років. Про формування мовлення у дитини дошкільного віку поговоримо під час тренінгу

Тема 5. Емоційна компетентність педагога, техніки емоційної саморегуляції

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує нових знань та умінь, чітких алгоритмів роботи з емоційною грамотністю та прийомами емоційної регуляції

Тема 6. Від перших слів до впевненої комунікації: практичні підходи роботи з мовленнєвими труднощами в ЗДО.

Ключові питання теми: У сучасних умовах інклюзивної освіти педагоги ЗДО працюють із дітьми, які мають різний ступінь мовленнєвих труднощів і потребують диференційованих підходів та різного рівня підтримки. Актуальність теми полягає в необхідності формувати в педагогів здатність професійно оцінювати мовленнєві потреби дитини, адаптувати стратегії навчання, розширювати спектр педагогічних інструментів, підсилювати командну взаємодію та забезпечувати якісну комунікацію з батьками. Сучасні стратегії роботи з дітьми з мовленнєвими труднощами дозволяють підвищити ефективність освітнього процесу, створити безпечне та підтримувальне середовище й запобігати загостренню мовленнєвих проблем у подальшому навчанні.

Тема 7. Психологічна адаптація дітей: практичні інструменти роботи з групою

Ключові питання теми: Вступ Ознаки порушення адаптації Роль педагога Практичні інструменти роботи Межі педагога і само підтримка

Тема 8. Вихователь у період турбулентності: як підтримати дітей та сформувати психологічну стабільність в ЗДО.

Ключові питання теми: Вступ Ознаки порушення адаптації Роль педагога Практичні інструменти роботи Межі педагога і само підтримка

Тема 9. «Тренажери для мозку» - щоденні вправи на увагу, пам'ять і мислення для малечі

Ключові питання теми: Увага, пам'ять і мислення - база, на якій тримається все подальше навчання. Розглянемо прості ігрові вправи-тренажери, які розвивають ці процеси, як вбудувати їх у щоденні заняття і уроки, як відстежувати поступ дитини і підтримувати мотивацію. Учасники отримають готову картотеку вправ для різного віку і рівнів складності.

Тема 10. Розвиток уваги, пам'яті та мислення у дошкільнят і молодших школярів - щоденні вправи-тренажери

Ключові питання теми: Увага, пам'ять і мислення - база, на якій тримається все подальше навчання. Розглянемо прості ігрові вправи-тренажери, які розвивають ці процеси, як вбудувати їх у щоденні заняття і уроки, як відстежувати поступ дитини і підтримувати мотивацію. Учасники отримають готову картотеку вправ для різного віку і рівнів складності.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Андрющенко Т.К. Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників у процесі навчально-дослідницької діяльності : навч.-метод. посіб. К. : ТОВ «Праймдрук», 2012. – 100 с.
2. Андрющенко Т.К. Формування у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності (старший дошкільний вік) : методичний

посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 120 с.

3. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>
4. Барвисте життя: хрестоматія для читання дітям дошкільного віку / упор. : Л.В.Лохвицька, Т. К. Андрющенко. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 344 с.
5. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятам. Київ: Музична Україна, 1989. 204 с.
6. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятам. Київ: Музична Україна, 1989. 204с.
7. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
8. Богініч О. Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку. Тернопіль : «Мандрівець», 2014. 224 с.
9. Богініч О.Л., Левінець Н.В., Лохвицька Л.В., Сварковська Л.А. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.метод. посіб. Київ : Генеза, 2013. 128 с.
10. Богініч О.Л., Левінець Н.В., Лохвицька Л.В., Сварковська Л.А. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.метод. посіб. Київ: Генеза, 2013. 128 с.
11. Богуш А., Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Методичний посібник для вихователя. Серія «Настільна книжка вихователя». К.: Генеза, 2017. 160с.
12. Богуш А., Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Методичний посібник для вихователя. Серія «Настільна книжка вихователя». Київ: Генеза, 2017. 160с.
13. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37 – 44.
14. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37-44.
15. Брежнева О.Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія: монографія. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 481 с.
16. Воронова С. В. Коуч-технологія для директора школи. Управління школою. 2018. №31-33. С. 80-94.
17. Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2019. №3 – 4.
18. Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2019. №3-4.
19. Гавриш Н., Крутій К. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей. Дошкільне виховання. 2019. № 10. С.7 – 12.
20. Гавриш Н., Крутій К. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей. Дошкільне виховання. 2019. № 10. С.7-12.
21. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. К.: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
22. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
23. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. Дошкільне виховання. 2018. №3. С. 2 – 6.
24. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21-23.
25. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21– 23.
26. Дідура Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. Дошкільне

виховання. 2019. № 6. С.30 -32.

27. Дуткевич Т. Дошкільна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 392 с.
28. Закони екології Коммонера. URL: <https://bit.ly/3VzEWjA>
29. Зубенко Л. Г., Нємцов В. Д. Культура ділового спілкування : навч. посіб. Київ: «Ексоб», 2002. 200 с.
30. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти /Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 №1/9-249. URL : <https://bit.ly/3YXGTcq>
31. Кальчева О.Ю., Місяк О.К. Методичний посібник до програми «Управління гнівом». Київ, 2015. 60 с.
32. Клокар Н. І. Освітній кластер як альтернативна модель професійного розвитку керівників закладів освіти. Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 6 (35). С. 94-109.
33. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу у дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір»: навчально-методичний посібник / колектив авторів: С. О. Богданов, Т. Б. Гніда, О. В. Залеська, Н. В. Лунченко, В. Г. Панок, В. В. Соловійова. Київ : НаУКМА, 2017. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/707671/1/KRP2017.pdf>
34. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
35. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020kosenchuk-novik.pdf>
36. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4-9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>
37. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4-9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf
38. Котлер Ф. Стратегічний маркетинг для навчальних закладів / Ф. Котлер, Карен Ф. А. Фокс ; пер. с англ. Київ : УАМ, Вид. Хімджест, 2011. 580 с.
39. Кулікова І.А. Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації. – Тернопіль: Мандрівець, 2015. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/5anglijska-mova-dlya-ditej-doshkilnogo-viku-kulikova.pdf>
40. Кулікова І.А. Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації. Тернопіль: Мандрівець, 2015. URL: <https://bit.ly/3YSX0bt>
41. Левінець Н. В. Долгаль С.Г. Красікова Н.А. Зростаємо здоровими: зошит із формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Київ :Генеза, 2017. 32 с.+ 1 дод. (16 с.) – (Серія «Я буду вправним первачком»).
42. Левінець Н. В. Долгаль С.Г. Красікова Н.А. Зростаємо здоровими: зошит із формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Київ: Генеза, 2017. 32 с.+ 1 дод. (16 с.) – (Серія «Я буду вправним первачком»).
43. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
44. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т.К. До здоров'я дітей - через освіту дорослих: Технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами Тернопіль: Мандрівець, 2012. 176 с.
45. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т.К. До здоров'я дітей - через освіту дорослих: Технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами Тернопіль:Мандрівець, 2012. 176 с.
46. Лук'янова Л.Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: [монографія]. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.

47. Маршалл Розенберг. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Ранок. 2020. 263 с.
48. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
49. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkillya.pdf
50. Мордоус І.О., Волощенко Н.О. До питання про інтеграцію іноземної мови у повсякденне життя дитини дошкільного віку. Освітній дискурс: збірник наукових праць. 2019. №13(5). С. 89-99. URL: <http://www.journal-discourse.com/uk/kataloh-statei/2019-r-135/dopytannia-pro-intehratsiiu-inozemnoi-movy-u-povsiakdenne-zhyttia-dytyny-doshkilnohoviku.html>
51. Мордоус І.О., Волощенко Н.О. До питання про інтеграцію іноземної мови у повсякденне життя дитини дошкільного віку. Освітній дискурс: збірник наукових праць. 2019. №13(5). С. 89-99. URL: <https://bit.ly/3WxKVGW>
52. Настільний теніс. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку грі у настільний теніс / Авраменко О.М., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н. Суми: НІКО, 2019. 80 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeGFEYzI4RmpodUk/view?usp=sharing>
53. Нерянова С.І., Пироженко Т.О. Двигун прогресу, або Гра як джерело розвитку дошкільників. Вихователь-методист. 2017. №2. С. 11 – 14. 25. Низковська О. Соціально-економічний освіті – новий підхід. Дошкільне виховання. 2016. №3.
54. НУМО: платформа розвитку дошкільнят. Я та світ (громадянська свідомість). URL: <https://numo.mon.gov.ua/skills/ya-ta-svit>
55. Онопрієнко О. Нова українська школа : інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.
56. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Вип. 10 (80). 2017. С.88 – 93. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64
57. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Вип. 10 (80). 2017. С.88-93. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
58. Пироженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
59. Пироженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
60. Половіна О. А. Артосвіта дітей дошкільного віку: технологія образотворення у дії. Мистецтво та освіта: Науково-методичний журнал. Київ, «Педагогічна думка». 3 (97), 2020 р. С. 34-40.
61. Половіна О. А., Карабаєва І. І. Авторський підхід до рівня визначення та формування художньо-продуктивної компетенції дітей старшого дошкільного віку. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools IGOS-GROUP LTD: United Kingdom, Canada, Ukraine, USA. Vol 39 No 2 (2020) (ISSN 2708-0994; ISSN 2313-7525): С.26-32.
62. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити. Вихователь-методист дошкільного закладу. № 1. 2019. С.15-22.
63. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити. Виховательметодист дошкільного закладу. № 1. 2019. С.15 –

64. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: свобода, творчість, інтеграція. Дошкільне виховання. № 5. 2019. С.3 – 8.
65. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: свобода, творчість, інтеграція. Дошкільне виховання. № 5. 2019. С.3-8.
66. Половіна О. Мистецька освіта сьогодні: синтез підходів. Дошкільне виховання. 2019. №12. С.3-8.
67. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
68. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Підручник. 4-те видання, перероблене Київ. ВЦ «Академія». 2018. 408 с
69. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001р. № 2628-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/showy2628-14#Text>
70. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: наказ МОН України від 10.12.2021 № 1340. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
71. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину/ авт. кол. Косенчук О., Новик І., Венгловська О.: УІРО, 2021. URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/doshkilnaosvita.pdf>
72. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. / переклад з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
73. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11 – 15.
74. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11-15.
75. Смеречинська Л. Розвиток креативних здібностей педагогів : психолого-педагогічний тренінг. Психолог дошкілля. 2011. № 5.
76. Сулімова С., Сокиринська Н. Соціально-фінансова освіта: успішний досвід. Дошкільне виховання. 2016. №4.
77. Черешнюк О., Артоуз О., Кирган В. Економіка для дошкільників. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. №3.
78. Шевчук А.С. Мистецька освіта дітей: традиції та інновації в оновленому БКДО. Дошкільне виховання. 2021. №4. С. 16-19.
79. Шкіряний м'яч. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол / Дяконова Н.С., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н.І. Суми: НІКО, 2019. 44 с.
80. Шкіряний м'яч. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол / Дяконова Н.С., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н.І. Суми: НІКО, 2019. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeGFYzI4RmpodUk/view?usp=sharing>
81. Шрамченко О., Рибалко П. Фізкультурно-оздоровча робота в закладах дошкільної освіти: практичні поради. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2018. № 7 (81). URL: <https://pedscience.ssru.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/01/17.pdf>
82. Щодо впровадження основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку : Наказ МОН України від 22.01.2016 №46. URL: <http://oblosvita.com/engine/download.php?id=11637>
83. DLL 10: DaF für Jugendliche: Deutsch als Fremdsprache.Klett Sprachen GmbH, 2016. 199 s.
84. Profil européen pour la formation des enseignants de langue étrangère : un cadre de référence (Le Guide). URL: <http://surl.li/ealao>

Додаткова література:

1. Бівол О. С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у

початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Таврійський вісник освіти. 2012. № 3 (39). С. 103-107.

2. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <https://bit.ly/3WzIDNA>
3. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця:ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <http://library.vspu.net/bitstream/handle/123456789/2367/D12.pdf> Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навчальний посібник / Н. П. Волкова. - К. : ВЦ «Академія», 2006. - 256 с.
4. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
5. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас. / авт. - упоряд. Н.В.Маценко, Н.В.Свір. Харків : вид. група «Основа», 2019. 133 с.
6. Державний стандарт початкової освіти : постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови КМУ від 24.07.2019 №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
7. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» : Постанова КМУ від 04.04.2018 № 237 (зі змінами від 05.07.2024 №796). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237-2018-%D0%BF#Text>
8. Європейське мовне портфоліо (методичний посібник). URL: <http://surl.li/eakzd>
9. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посіб. / Авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.
10. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fju05x>. Дата перегляду: 30.11.2022.
11. Лютко О. М. Запровадження мотиваційного менеджменту в закладі освіти / О. М. Лютко. - Рівне : РОІГПО, 2018. - 180 с.
12. Маркозова О.О. Навчання впродовж життя – необхідна передумова досягнення життєвого успіху людини. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». № 2 (29). 2016. С. 198-205.
13. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : наказ МОНУ від 13.07.2021 №813. URL: <http://surl.li/dyrzc>
14. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». / О.Фідкевич, Н.Бакуліна. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
15. Новак В. О. Організаційна поведінка: підручник / В. О. Новак, Т.Л.Мостенська, О. В.Ільченко. Київ: Кондор, 2013. 498 с.
16. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. Український педагогічний журнал. 2016. № 4. С.36-42.
17. Підприємництво для школярів. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/pidpriemnictvo-dla-skolariv-modul-3>
18. Повстин О. В. Інтеграція знань як один з дидактичних принципів сучасної освіти. URL: http://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/povstyn_10.pdf.
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
20. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>

21. Програма PISA (програма міжнародного оцінювання учнів). Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2011. № 11-12. С. 39-68. URL: <http://surl.li/edklu>
22. Регулююча дія ціннісних орієнтацій у житті дитини: моногр. [Т.О. Піроженко, І.І. Карабаєва, О.Ю. Хартман, Л.І. Соловйова, О.І. Федорчук, Л.Д. Токарева]; за ред. Т.О. Піроженко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 222 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/722164/>
23. Рябова З. В. Наукові основи маркетингового управління в освіті: монографія. Київ : Пед. думка, 2013. 268 с.
24. Семиліт М. В. Проектування майбутнього особистості. Черкаси, ЧОППОП, 2001. 88 с.
25. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
26. Тимошко Г. М. Особливості розвитку організаційної культури керівника в системі управління загальноосвітнім навчальним закладом. Вісник післядипломної освіти : зб. наук. пр. / ред. кол.: О. Л. Ануфрієва та ін. Київ, 2005. Вип. 3 (16). 2011. 588 с.
27. Шаблони для створення презентацій. URL: <http://teach-inf.at.ua/load/prafika/49>
28. Яхно Т. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ., 2019. 168 с.
29. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>
30. Increasing motivation through students setting goal. URL: <http://surl.li/eakxv>
31. Pynoos Robert S. & Nader Kathi (1988). Psychological first aid and treatment approach to children exposed to community violence: Research implications. Journal of Traumatic Stress, volume 1, pages 445-473.